

**ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
II МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан II медичного факультету,
Полковніков Ю. Ф. медичного доцент

«01» червня 2021 р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕОНТОЛОГІЯ В МЕДИЦИНІ**

підготовки	бакалавра
галузі знань	22 "Охорона здоров'я"
спеціальності	224 "Технології медичної діагностики та лікування"
освітня програма	"Лабораторна діагностика"
кваліфікації професійної	"Лаборант медицини"

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Ради факультету Студентського Самоврядування Протокол № 1/06 від «01» червня 2021р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні Спільної Вченої Ради медичних факультетів Протокол № 9 від «01» червня 2021р.
---	---

1. Загальна інформація про викладача

Викладач: к. філос. н., доцент Спиця Наталя Валеріївна

e-mail: NSpitsa@meta.ua

Кафедра: суспільних дисциплін

Адреса: пр. Маяковського, 26

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Деонтологія в медицині»

Кількість кредитів з дисципліни: 90 годин / 3 кредити ECTS (лекцій – 0, практичних занять – 20, СРС – 70).

3. Семестр: 3-4

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

в межах освітнього рівня бакалавр спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування» (див. структурно-логічна схема освітньо-наукової програми).

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Деонтологія в медицині» перед початком клінічних дисциплін створює необхідні передумови для швидкої адаптації студента до роботи в клініці, надає правове підґрунтя його професійної діяльності, знайомить із нормативними державними та міжнародними документами, основними принципами біомедичної етики, статусом медичної деонтології у сучасному суспільстві.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни:

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність працювати в команді.
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність до визначення основних принципів етики та деонтології у професійній діяльності.
- Усвідомлення громадянських прав, свобод і обов'язків при проведенні фахової діяльності.
- Здатність до проведення аналізу діяльності лаборанта медицини з наданням морально-етичної та правової оцінки його дій.
- Здатність до проведення заходів щодо організації діяльності лаборанта медицини на етичних та деонтологічних засадах.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни: досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 224 «Технології медичної діагностики та лікування»

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

- формування знань щодо моральної сторони діяльності людини в медицині;
- формування знань та умінь для реалізації професійної діяльності у соціальній взаємодії, заснованій на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікації майбутньої професійної діяльності як соціально значущої для здоров'я людини;
- формування знань щодо законодавчих документів, які регулюють відносини між суб'єктами у сфері охорони здоров'я на рівні держави та міжнародному рівні, виховання глибокої переконаності в необхідності неухильного дотримання етичних і моральних норм, правил і принципів у своїй практичній діяльності;
- формування поваги до життя та гідності здорової і хворої людини, інтереси яких завжди повинні оцінюватися вище від інтересів науки або суспільства;
- формування знань та навичок використання результатів самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності;
- формування вміння аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- формування навичок здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації;
- формування вміння дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді;
- формування вміння аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності;
- формування вміння ідентифікувати та аналізувати конфліктні ситуації, що виникають на стику медицини, біології, філософії та юриспруденції, та визначати конкретні шляхи їхнього розв'язання.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: Програма навчальної дисципліни складається з 4х

тематичних блоків: годин 90/ 3 (лекцій – 0, практичних занять – 20, СРС – 70);

Тематичний блок 1.

Загальні питання деонтології медицини: історія виникнення та розвитку, сучасний стан та правове поле медичної етики. Біоетика.

Тема 1. Мораль та етика. Загальні поняття деонтології в медицині. Нормативно-правова основа етики в медицині сучасного світового суспільства.

Семінар 1.(1) Мораль та етика. Загальні поняття деонтології в медицині. Нормативно-правова основа етики в медицині сучасного світового суспільства.

Тематичний блок 2.

Комунікації в медицині: етико-правові основи.

Тема 2. Комунікації в медицині: права пацієнта та взаємовідносини «лікар-пацієнт».

Взаємовідносини лікаря з колегами іншими ланками медичного персоналу.

Семінар 1. (2) Загальні права пацієнта. Етика в медичному колективі.

Семінар 2. (3). Моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом – суще і належне.

Семінар 3. (4) Ятрогенії та лікарська помилка.

Тематичний блок 3.

Ситуативні етичні проблеми в різних сферах медицини сучасного рівня.

Тема 3. Етичні дилеми та ситуативні проблеми в сучасній деонтології медицини.

Семінар 1.(5) Проблема життя та смерті в філософії та медицині.

Семінар 2.(6) Етичні проблеми репродуктивної медицини. Права дитини.

Семінар 3.(7) Етика медичного дослідження. Генетика та біомедична етика.

Семінар 4.(8) Етичні проблеми в трансплантології. Милосердя в екстремальних ситуаціях. Медична деонтологія і права психічно хворих пацієнтів.

Тематичний блок 4.

Сучасне розуміння «гарного лікаря» в професійному медичному середовищі та в суспільстві.

Тема 4. Особливості сучасного «гарного лікаря» та деонтологія суспільства по відношенню до лікаря.

Семінар 1.(9). Цілісне мислення та спостережливість як запорука стабільного розвитку та самовдосконалення лікаря в сучасному світі.

Семінар 2. (10). Лікар та сучасне суспільство – світові реалії та особливості вітчизняної системи.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни

№ пп	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Тематичний блок 1 <u>Загальні питання деонтології медицини: історія виникнення та розвитку, сучасний стан та правове поле медичної етики. Біоетика.</u>			
1	Тема 1. Мораль та етика. Загальні поняття деонтології в медицині. Нормативно-правова основа етики в медицині сучасного світового суспільства.	С - 2 год., СРС - 7 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Деонтологія в медицині».
Тематичний блок 2. <u>Комунікації в медицині: етико-правові основи</u>			
2	Тема 2. Комунікації в медицині: права пацієнта та взаємовідносини «лікар-пацієнт». Взаємовідносини лікаря з колегами іншими ланками медичного персоналу.	С – 6 год, СРС – 21 год	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Деонтологія в медицині».
Тематичний блок 3. <u>Ситуативні етичні проблеми в різних сферах медицини сучасного рівня</u>			
3	Тема 3. Етичні дилеми та ситуативні проблеми в сучасній деонтології медицини.	С – 8 год., СРС – 28 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Деонтологія в медицині»
Тематичний блок 4. <u>Сучасне розуміння «гарного лікаря» в професійному медичному середовищі та в суспільстві.</u>			
3	Тема 4. Особливості сучасного «гарного лікаря» та деонтологія суспільства по відношенню до лікаря.	С – 4 год., СРС – 14 год.	Опрацювання теми за допомогою on-line курсу: «Деонтологія в медицині».

6. Самостійна робота студента

№ п/п	Т е м а	Кількість годин
1	Тема 1. Семінар 1.(1) Мораль та етика. Загальні поняття деонтології в медицині. Нормативно-правова основа етики в медицині сучасного світового суспільства.	7
2	Тема 2. Семінар 1. (2) Загальні права пацієнта. Етика в медичному колективі.	7
3	Тема 2. Семінар 2. (3). Моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом – суще і належне.	7
4	Тема 2. Семінар 3. (4) Ятрогенії та лікарська помилка.	7

5	Тема 3. Семінар 1.(5) Проблема життя та смерті в філософії та медицині.	7
6	Тема 3. Семінар 2.(6) Етичні проблеми репродуктивної медицини. Права дитини.	7
7	Тема 3. Семінар 3.(7) Етика медичного дослідження. Генетика та біомедична етика.	7
8	Тема 3. Семінар 4.(8) Етичні проблеми в трансплантології. Милосердя в екстремальних ситуаціях. Медична деонтологія і права психічно хворих пацієнтів.	7
9	Тема 4. Семінар 1.(9). Цілісне мислення та спостережливості як запорука стабільного розвитку та самовдосконалення лікаря в сучасному світі.	7
10	Тема 4. Семінар 2. (10). Лікар та сучасне суспільство – світові реалії та особливості вітчизняної системи.	7
	РАЗОМ	70

Консультативна допомога: щотижнево за необхідністю (1-2 год.)

Контрольні заходи: самостійна робота студентів оцінюється під час проходження студентом on-line курсу «Деонтологія в медицині». Оцінка «Зараховано» за курс виставляється лише студентам, яким зараховані усі заняття з курсу.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1. Основна література

1. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А., Герасимчук Н.М. Деонтологія в медицині: підручник. Харків, 2014. – 258 с.
2. Захарчук О.І., Кривчанська М.І. Деонтологія в медицині: навчальний посібник. Вид. друге, допов. Чернівці: Медуніверситет, 2019. - 272 с.
3. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с.

7.2. Додаткова література

1. Алексеєнко А.П., Лісовий В.М. Соціально-філософські та етичні проблеми медицини. Харків, Колегіум. - 2010. – 340 с.
2. Гіппократ. Етика і загальна медицина / Під ред. С.Ю. Трохачева; Пер. з древнегреч. – К. «Грамота», 2016. – 345 с.
3. Запорожан В. М. Біоетика та біобезпека: підручник. – Київ : Здоров'я, 2013. – 456 с.
4. Запорожан В. М. Етюди про моральність. Нооетичний аспект. – Одеса: ОНМедУ, 2015. – 160 с.
5. Збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)»(20-21 лютого 2020 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 188с.
6. Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (18-19 лютого 2021 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 180 с.
7. Кишкан, І. Г. Основи біоетики й біобезпеки в системі вищої медичної та

- фармацевтичної освіти [Текст] // Медична освіта: наук.-практ. журн. – 2015. – №4. – С. 34-36 .
8. Ковальова О.М., Лісовий В.М. Біоетичні аспекти клінічної практики і наукових досліджень. – Харків. – 2015. – 95с.
 9. Кривонос М.В., Алексеєнко А.П. Філософські соціально-екологічні проблеми медицини, Харків, - 2002. – 215 с.
 10. Основи біоетики та біобезпеки: навч. посіб. для студентів вищ. медичної освіти ступеня магістра, які навчаються за спеціальностями 221 "Стоматологія", 222 "Медицина", 228 "Педіатрія" / В. М. Бобирьов [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2020. – 248 с.
 11. Основи біоетики та біобезпеки: підруч. для студентів вищ. навч. закл. - мед. ун-тів, ін-тів й акад. / О. М. Ковальова [та ін.]. – 2-ге вид., випр. - Київ : ВСВ "Медицина", 2017. – 392 с.
 12. Парпауца Е.М. Біоетика і проблема збереження здоров'я людини // Педагогіка здоров'я: зб. наукових праць V Всеукраїнської науково-практичної конф. присвяч. 170-річчю з дня народж. І.І. Мечникова 15 травня 2015 р. – Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2015. – С. 398-403.
 13. Поттер В.Р. Біоетика – міст в майбутнє. – К.: Вид. В. Карпенко, 2002 – 216 с.
 14. Права людини і професійна відповідальність лікаря в документах міжнародних організацій. Вид-во «Сфера», Київ, 1998. – 121с.
 15. Турак Й.А. Етичні і правові основи медичного втручання з погляду лікаря-практика. - Ужгород: Закарпаття, 2002.– 192 с.

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1. Види контролю

- Підсумковий (залік)

8.2. Форми контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі **заліку** після завершення вивчення дисципліни. Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано». Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з «Деонтології в медицині», виконав завдання всіх семінарських занять, визначених тематичним планом, самостійно опрацював всі теми он-лайн курсу. Дисципліна вважається зданою успішно, при середній арифметичній оцінці 3,0-5,0 яка потім переводиться у 200-бальну систему.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі теми з дисципліни.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.